

Project Vlaardingen 1018

Lesbrief Dans

Onderbouw (Groep 1 en 2)
Maaïke Gilden en Donna Zwanenburg

Educatie themajaar Vlaardingen 1018

In 2018 is het 1000 jaar geleden dat de Slag bij Vlaardingen plaatsvond. Deze historische gebeurtenis heeft een cruciale rol gespeeld bij het ontwikkelen van Vlaardingen als stad. Dit is tevens de basis van het ontstaan van Holland.

Om het verhaal van de Slag bij Vlaardingen te vertellen en tot leven te wekken voor de leerlingen in het basisonderwijs heeft de gemeente KADE40 de opdracht gegeven om thematische kunstlessen te ontwikkelen. Scholen krijgen in het kader van de Kunstschaten kunstvakdocenten op bezoek, die de leerlingen in hun lessen meenemen in het verhaal rond de Slag bij Vlaardingen/leven in 1018.

Maar leerkrachten kunnen ook zelfstandig aan de slag in de klas met behulp van lesbrieven. Per bouw is een lesbrieff dans, drama en beeldende vorming beschikbaar. Op muzikaal gebied is er zelfs een heus 'Dirk III' lied geschreven. Het hele verhaal rond de Slag bij Vlaardingen komt daarbij in een notendop voorbij. Niet alleen in de vorm van muziek, maar ook met een animatie. Het lied kan online beluisterd en bekeken worden en er is een zangtutorial beschikbaar, waarbij je als leerkracht het lied via het digibord kan oefenen.

Als slag op de vuurpijl bezoekt een 'Stinkende Ridder' de basisscholen, begeleid door een troubadour. De geschiedenis komt daardoor wel heel dichtbij, alleen geschikt voor dappere kinderen. Uiteraard wordt het spel hierbij ook afgestemd op elke bouw.

Al met al dus veel mogelijkheden voor de scholen om dit belangrijke stuk geschiedenis op een leuke manier het klaslokaal in te brengen.

Een woord van dank is op zijn plek. Er is intensief samengewerkt om bovenstaande mogelijk te maken. Aan het project hebben meegewerkt:

Eliza van der Luit en Roos Malkenhorst – Palet Centrum

Rob van der Berg – Stinkende ridder

Abel Hagen – Wooden Plank Studios, animatie Dirk III lied

Angelique van Woerkom, Ank Vos, Caroline Groeneveld, Donna Zwanenburg, Esther van der Eerden, Maaike Gilden, Nadia Stolk, Roos Slooter, Rosanne de Graaf, Stefanie Kampman – Kunstvakdocenten KADE40

Marjet Kooij, Erik van Duijvenbode – Projectcoördinatie KADE40

Met dank aan de gemeente Vlaardingen, die het project financieel mogelijk heeft gemaakt.

KADE40

Gemeente Vlaardingen

Inhoud lesbrief

§ 1.1 Inleiding.....	3
§ 1.2 Voorbereiding.....	3
§ 1.3 Dansles.....	4

§ 1.1 Inleiding

In 2018 is het 1000 jaar geleden dat de 'Slag bij Vlaardingen' heeft plaatsgevonden. In het kader daarvan is deze lesbrief ontwikkeld. De leerkracht is vrij om alle opdrachten uit de lesbrief uit te voeren. De dansles duurt 45 minuten. Bij de lesbrief is ook een danstutorial voor de einddans ontwikkeld, deze kunt u eventueel ook raadplegen. De dansles sluit aan bij de kerndoelen van het basisonderwijs:

- Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- Kerndoel 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

§ 1.2 Voorbereiding

Vanzelfsprekend zijn er enkele regels voor de leerlingen tijdens een dansles. De meeste regels zijn bij de leerlingen al bekend, toch is herhaling voor de dansles belangrijk:

- Als je het speellokaal binnenkomt kies je een sticker uit in de kring en ga je rustig zitten in kleermakerszit.
- Goed luisteren en kijken naar de docent als deze iets uitlegt of voordoet.
- Tijdens het dansen is je mond op slot, anders gebeuren er ongelukken.
- Schoenen en sokken zijn uit.
- Kauwgom uit en sieraden af.
- Houd rekening met andere kinderen.
- De muziek staat op cd en kun je verkrijgen bij de interne cultuurcoördinator op je school

§ 1.3 Dansles

Groep:	1 en 2
Thema:	Slag bij Vlaardingen
Tijdsduur:	45 minuten.
Leer- en hulpmiddelen:	- Muziek Kade 40 via links in deze lesbrief of via cd-speler (de cd is verkrijgbaar bij de interne cultuurcoördinator op je school) - Instructiefilm Kade 40 met uitleg over de dans
Ruimte:	Gymzaal of speellokaal
Materialen:	<ul style="list-style-type: none"> • Schilderstape voor op de grond, om voor elke leerling een eigen dans plek te creëren voor in de kring.
Dansdoelen:	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen maken kennis met de ruimte: kris-kras door de zaal en kunnen in verschillende hoogtelagen dansen (hoog en laag). • De leerlingen maken kennis met tijd via de tegenstelling langzaam en snel. • De leerlingen ervaren het gebruik van spierspanning: stijf (met spierspanning) en kronkelen (soepel).

Opdracht 1	Introductie
-------------------	--------------------

Laat de leerlingen plaatsnemen op hun sticker in de kring en vertel het verhaal van de 'Slag bij Vlaardingen':

Verhaal:

Graaf Dirk III van Holland vaart met zijn schip over de rivieren. Vandaag varen wij met hem mee en beleven we allemaal avonturen.

Opdracht 2	Warming up
-------------------	-------------------

Muziek: [Klaus Badelt- He's a Pirate](#)

We stappen aan boord van het schip van graaf Dirk III van Holland. Wat doe je op een schip? Roeien, schrobben, klimmen in de masten, zeilen hijsen etc. Als de muziek aan is krijgen de leerlingen een dansopdracht, wanneer de muziek stopt bevriezen ze in een standbeeld waarbij ze hun evenwicht moeten houden.

Dansopdrachten (muziek is aan):

- Het deinen van het schip: voorzichtig lopen, leerling maken hun eigen weg door de zaal, voorwaarts.
- Sluipen op de bal van de voet.
- Trippelen op de bal van de voet.
- Kruipen onder de mast door (Op je handen en voeten, op je handen knieën zo laag mogelijk bij de grond).
- Springen over de touwen (Op 2 voeten en van een voet naar de andere voet).
- Het schip schrobben met je buik (Leerlingen tijgeren op hun buik).
- Het schip schrobben met de voeten (Leerlingen schuiven op hun voeten).

Standbeelden (muziek is uit):

- Balanceren op één voet.
- Balanceren op één voet, twee handen in de lucht.
- Balanceren op één voet en twee handen in de zij.
- Liggend op je rug, twee voeten in de lucht en twee handen in de lucht.
- Twee armen opzij en één been naar achteren gestrekt.

Opdracht 3A

Muziek: [René Aubry- Rasta La Vista/ Enya- Watermark/ Saint Saëns: Le Carnaval Des Animaux-Aquarium](#)

Laat de kinderen plaatsnemen op hun sticker in de kring en vertel het verhaal.

Verhaal:

Er is storm op komst. Het schip van graaf Dirk III van Holland deint soms rustig heen en weer en soms wordt het schip door een draaikolk in het water meegenomen.

Stap voor stap bouwen we de bewegingen op terwijl de leerlingen van de ene kant van de zaal verplaatsen naar de andere kant in groepjes van 4 tegelijk:

- In kleermakerszit: golven maken met je armen (voor-zij-achter).
- Staand: golven maken met je armen en kronkel mee met je bovenlichaam.
- Lopen over het schip met grote golvende armen.
- Lopen over het schip en omhoog en omlaag duiken (zak door de hurken en loop op de tenen).
- Golven en kronkelen met het hele lichaam: het hoofd, schouders, armen, vingers en benen. (docent geeft aan welk lichaamsdeel)
- Golven en kronkelen met het hele lichaam(leerling kiest zelf met welk lichaamsdeel en in welke volgorde gedanst wordt)

Opdracht 3B:

Muziek: [Arjo de Koning- Zacht-Hard.](#)

Luisteropdracht: De leerlingen luisteren naar de verschillen in de muziek.

Muziek 1- Rustige zee:

De leerlingen dansen soepel en langzaam zoals golven. Ze dansen hoog en laag, maken draaien en rollen over de grond.

Muziek 2- Draaikolk:

Het schip komt terecht in een snelle draaikolk. De leerlingen draaien op verschillende manieren:

- Draaiend lopen op je plekje.
- Draaien op een been.
- Draaien op je billen.
- Draaien op je rug.
- Hoe kan je nog meer draaien? (laat de leerling een voorbeeld geven en voer dit uit met de hele groep)

Opdracht 4	Moeras
-------------------	---------------

Muziek: [Mix sluipen- Dirk III](#)

Verhaal:

De vijanden (het leger) van graaf Dirk III van Holland komen steeds dichterbij. Om ze af te schudden moeten we van de graaf verschillende routes maken in het moeras. We maken allerlei vreemde afdrücken in het moeras, zonder voetafdrücken achter te laten.

Wanneer de fluit speelt sluipen de leerlingen over het eiland:

- Lopen op de bal van de voet.
- Lopen op je hielen.
- Lopen op je knieën.
- Lopen met de voeten heel wijd uit elkaar.
- Schuiven op je billen.
- Schuiven op je rug.
- Schuiven op je buik.
- Rollen door het zand (klein als een balletje en languit over buik en rug).
- Wat kan er nog meer? Laat de leerlingen zelf een beweging verzinnen en uitproberen individueel.

Wanneer de fluit stopt met spelen en je in de muziek de trommels hoort spelen bevriezen de leerlingen in een eigen standbeeld.

Opdracht 5**Leger**

*

Muziek: [Yann Tiersen- La redécouverte](#)/ [John Powell- Rivet Town Parade](#)

Verhaal:

De soldaten komen steeds dichterbij. Hoe beweegt een soldaat? Bespreek met de leerlingen hoe een soldaat eruit ziet en beweegt.

Opdracht 5A:

De leerlingen staan in een kring op hun eigen sticker en volgen de bewegingen van de leerkracht. De leerkracht maakt hoekige strakke bewegingen met het hoofd, schouders, armen, handen, heupen, benen en voeten. Gezamenlijk bewegingen uitproberen en oefenen voordat de leerlingen zelf met de bewegingen aan de slag gaan.

Opdracht 5B:

De leerlingen verplaatsen nu kris kras en met hun eigen weg door de ruimte. Ze maken grote en hoekige bewegingen met het hele lichaam. Eventueel kan de leerkracht een trommel gebruiken. Probeer af te wisselen in tempo. Hoe beweegt een langzame soldaat? Hoe beweegt een snelle soldaat? Of bijvoorbeeld van langzaam naar snel of andersom.

Opdracht 6**De overwinning**

Muziek: [Kade 40- lied Dirk III](#)

Verhaal:

De graaf en zijn mannen zijn het leger te slim af. Ze hebben geen voetafdrukken gevonden en de graaf zorgt ervoor dat Holland geboren is. Bij deze overwinning hoort een stoere ridderdans.

Leer de dans aan de leerlingen via de instructiefilm.

Opdracht 7 Afsluiting

Laat de kinderen plaatsnemen op hun sticker in de kring. En bespreek de les na met de leerlingen. Stel vragen zoals:

- Waarover hebben we gedanst?
- Wat hebben we geleerd?
- Wat vond je moeilijk of makkelijk en waarom?
- Wat vond je leuk om te doen en waarom?